

Groene
Kring

Opleiding

VOOR JONGE LAND- EN TUINBOUWERS

Investeren in mens en bedrijf

**Wie inzet
op opleiding,
zet in op zijn
toekomst**

Een goede basis voor je start

Groene Kring wil met zijn beweging, belangenverdediging en opleidingen aan de noden van jonge land- en tuinbouwers beantwoorden. Onze bovenlokale vrijwilligers en consulenten zijn dan ook iedere dag bezig deze zaken op poten en op punt te zetten. De drie pijlers zijn evenwaardig voor de werking, maar in deze brochure willen we ons opleidingsaanbod kenbaar maken en de ervaringen van cursisten met je delen.

Ik ervaar zelf als jonge landbouwer hoe belangrijk een goede opleiding is bij het uitvoeren van je dagelijkse bedrijfsvoering. We zijn namelijk iedere dag bezig met een ganse waaier aan uiteenlopende opdrachten: financieel, administratief, technisch, sociaal, noem maar op. Een goede basis verkrijgen voor je start is daarom heel belangrijk. In het oog springen onze opleidingen rond bedrijfsovername, waarbij je voor je start meer leert over jezelf.

Je bijscholen tijdens je carrière is natuurlijk minstens even belangrijk! Groene Kring biedt daarom een breed aanbod aan opleidingen en studieavonden aan, voor zowel jonge starters als bedrijfsleiders die hun kennis willen bijschaven.

Neem snel een kijkje in de brochure en gaag tot op een van onze opleidingen.

Sam

SAM MAGNUS

ONDERVOORZITTER GROENE KRING

Maak kennis met de land- of tuinbouw

De starterscursus bereidt je prima voor op het vak

Heb je interesse om een land- of tuinbouwbedrijf over te nemen of op te starten? Of ben je al actief in de sector, maar wil je je kennis opfrissen of van sector veranderen? Dan zijn de algemene en de sectorspecifieke cursus van Groene Kring en het NCBL zeker iets voor jou.

In de praktijkgerichte cursus kan je je specialiseren in je bedrijfssector.

De starterscursus is de ideale manier om je voldoende te informeren in de aanloop naar een carrière in de sector. Het volledige traject bestaat uit drie modules waarin je kennis maakt met zowel algemene als sectorspecifieke wetgeving en de kans krijgt je kennis af te toetsen in de praktijk.

Na het volbrengen van de drie modules kan je deelnemen aan de installatieproeven. Als je slaagt in de installatieproeven, behaal je je installatieattest in de land- en tuinbouw. Het installatie-

attest geeft je toegang tot VLIF-steun en is tevens je getuigschrift bedrijfsbeheer voor land- en tuinbouw.

De cursussen worden aangeboden in dag- en avondformules. De lessen worden gegeven door mensen met praktijkervaring: mensen die dagelijks werken rond wetgeving, bedrijfsboekhouding en de technische aspecten van een bedrijf. Gedurende de stage en bij de voorbereiding van de installatieproef krijg je professionele begeleiding en ondersteuning.

Algemene starterscursus (type A)

De algemene starterscursus (type A) licht de algemene en specifieke landbouw-wetgeving in Vlaanderen toe. De cursus biedt antwoorden op vragen over het VLIF, het Mestdecreet, het GLB... Ook aspecten als successieplanning, financieel beheer en ondernemerschap komen in deze opleiding aan bod.

De cursus omvat 100 uur opleiding, waarbij je uitleg krijgt van specialisten die dagelijks met de materie bezig zijn.

Specialisatie in een sector naar keuze (type B)

In de praktijkgerichte cursus kan je je specialiseren in de sector van je bedrijf. Je hebt een ruime keuze aan specialisatiecursussen: melkvee, varkens, rundvee en akkerbouw. Ook voor kleinere sectoren – pluimvee, fruit, sierteelt en hoeve-toerisme – is er een aanbod.

Gedurende 60 lessen ga je dieper in op het sectorspecifiek ondernemen, de administratieve verplichtingen en diverse technische aspecten van jouw sector naar keuze.

Naast theorie ook praktijkervaring

Zowel de algemene als de sectorspecifieke cursussen zijn van niet te onderschatten waarde bij het afleggen van de installatieproeven en voor de verdere toekomst van je bedrijf. Maar ook de stage is zeker niet minder belangrijk. Je kan zelfs zeggen dat de stage een meerwaarde biedt aan het volledige traject.

Je stage zet je met beide voeten in het werkveld en geeft je de kans om praktische ervaring op te doen door de dagelijkse werkzaamheden en administratie mee te volgen op een bedrijf. Hierdoor kan je de opgedane theoretische kennis rechtstreeks toepassen in de praktijk.

“De cursisten zitten vol toekomstverwachtingen.”

STIJN BOSSIN

LESGEVER

Installatie-attest

De installatieproef wordt ingericht om het installatie-attest – het sluitstuk van de starterscursus – te verkrijgen. De installatieproef wordt tweemaal per jaar in elke provincie ingericht en bestaat uit twee delen. Een schriftelijk openboek gedeelte, bestaande uit dertig meerkeuzevragen. Dit deel behandelt de inhoud van de algemene starterscursus (type A). Vervolgens is er het mondelinge deel. Hier geeft de deelnemer gedurende 10 minuten een sociaal-economische voorstelling van een landbouwbedrijf – meestal het stagebedrijf. Om te kunnen deelnemen aan de installatieproef moeten de algemene en de sectorspecifieke starterscursus (type A en B) en de stage afgerond zijn.

Onze garantie

Groene Kring – in samenwerking met het NCBL vzw – biedt jou een kwaliteitsvolle opleiding, met specifiek opgeleide lesgevers en een degelijke begeleiding van de cursisten. Zo is er onder meer een terugkomavond om de installatieproef voor te bereiden. Maar ook individuele begeleiding is mogelijk. ▶

Groene Kring biedt jou een kwaliteitsvolle opleiding, met specifiek opgeleide lesgevers en een degelijke begeleiding van de cursisten.

Stijn Bossin werkt sinds 2009 bij het Innovatiesteunpunt rond emissies. Als expert in deze materie geeft hij les in de starterscursussen. Wij vroegen hem naar zijn ervaringen in verband met de cursus. Een kijkje vanuit de andere hoek van het leslokaal.

Stijn, wat is de link tussen je job bij het Innovatiesteunpunt en het lesgeven in de starterscursus?

Stijn: “Het Innovatiesteunpunt begeleidt land- en tuinbouwbedrijven bij het inslaan van een nieuwe richting. Ikzelf werk rond emissies. De voordrachten die ik geef gaan over de milieu-impact van emissies, hoe deze impact gereduceerd kan worden en welke kosten hieraan verbonden zijn.”

Kan je ons iets meer vertellen over je ervaringen als lesgever en de contacten met de cursisten?

Stijn: “Ik vind het leuk om aan startende land- en tuinbouwers les te geven. Het zijn altijd toffe, interactieve groepen van geïnteresseerde jongeren. Ze houden geen blad voor de mond en zitten nog vol toekomstverwachtingen. Voor mij is de cursus een interessante wisselwerking van gedachten over het thema met de cursisten. Er zitten altijd frisse

ideeën tussen die we naderhand kunnen vertalen naar het onderzoek.”

Wat zijn de belangrijkste zaken uit de cursus voor een goede opstart van een land- of tuinbouwbedrijf?

Stijn: “Het voornaamste dat ik de cursisten wil meegeven, is de algemene kennis over emissies. Dit om de cursisten te wapenen voor allerhande gesprekken die ze in de toekomst zullen moeten voeren. Dit kunnen gesprekken zijn met de milieu-inspectie of vergunningverleners, maar evengoed kan dit met de burens zijn.”

Heb je nog een tip voor de opstart van een bedrijf?

Stijn: “Mijn voornaamste tip: houd bij de bouw van je nieuwe stal rekening met mogelijke emissies, en de daarbij horende hinder voor burens of nabijgelegen natuurgebieden. Dit doe je best tijdens de ontwerpfase.”

Romy Van den Bosch (20) toonde al van kindsbeen af interesse in de tomatenkwekerij van haar ouders. De stap om mee in het bedrijf te stappen, was voor haar dan ook vanzelfsprekend. Ze volgde de starterscursus bij Groene Kring en vertelt ons wat ze ervan vond.

Romy, je volgde de starterscursus die bestaat uit een aantal modules. Kan je ons vertellen wat je nuttig vond aan de type A-cursus?

Romy: "De type A-cursus richt zich voornamelijk op het papierwerk: boekhouden, fiscaliteit, milieunormen, subsidies en VLIF. Dit is noodzakelijke kennis om mee te kunnen draaien in een land- of tuinbouwbedrijf. Wanneer ik in de dagelijkse realiteit sta, kom ik heel wat zaken tegen die besproken werden. Ik kan de opgedane kennis direct toepassen in de praktijk. De cursus toont hoe het werkelijk is."

Voor je de type A-cursus volgde, heb je ook de sectorspecifieke cursus gevolgd. Wat is je hieruit bijgebleven?

Romy: "Bij de type B-cursus heb ik gekozen voor de specialisatie tuinbouw. Persoonlijk vond ik deze module interessanter dan de type A-cursus, omdat deze sectorspecifiek is. De uitstap naar het proefstation blijft mij zeer zeker bij. We zagen daar enkele praktijkvoorbeelden die je later kan terugkoppelen naar je eigen bedrijf."

Als laatste module is er nog de stage. Hoe heb je die ervaren?

Romy: "De stage vond ik de meest rijke ervaring uit de opleiding. Je leert kijken naar hoe een ander bedrijf werkt. Elk bedrijf is uniek, en nieuwe dingen kan je meenemen naar je eigen bedrijf. De stage is een absolute meerwaarde in de opleiding."

"Ik kan de opgedane kennis toepassen in de praktijk."

ROMY VAN DEN BOSCH
CURSIST

Info

Kostprijs

- 120 euro voor de type A-cursus en 80 euro voor de type B-cursus.
- Stage en installatieproeven zijn in de prijs inbegrepen.
- Extra's: gratis brochure 'De Wissel' en 50% korting op het jaarlidmaatschap van Groene Kring.

Doelgroep

- Toekomstige land- en tuinbouwers die zich willen vestigen op een bedrijf.
- Land- of tuinbouwers die al met beide voeten in de praktijk staan en die hun kennis willen opfrissen.
- Iedereen ouder dan 18 jaar met interesse in de land- of tuinbouwsector.

Info en inschrijvingen

NCBL vzw
Diestsevest 40, 3000 Leuven
T 016 28 61 14
F 016 28 61 19
ncbl@boerenbond.be
www.groenekring.be/
starterscursus

Groene Kring organiseert de starterscursus in samenwerking met het NCBL vzw.

Goed begonnen, is half gewonnen

Bedrijfsopvolging, complexer dan je denkt

Jonge land- en tuinbouwers die denken over te nemen, zitten boordevol vragen en twijfels. Ook ondernemers die de stap al gezet hebben, zien nog veel problemen. Op tijd beginnen met informatie te verzamelen over een mogelijke bedrijfsovername, is dus cruciaal. Aan de zakelijke bedrijfsovername gaat een heel voorbereidingstraject vooraf. Groene Kring voorziet verschillende opleidingen om je hierin te begeleiden.

Spiegelreis

De Spiegelreis is een succesformule. Gedurende twee intensieve dagen zal je samen met een groep gelijkgestemde jongeren leren je te oriënteren en je toekomstplannen een duidelijke structuur geven. Je leert hoe je aan een bedrijfs-overname begint en krijgt de kans om jezelf een spiegel voor te houden, waardoor je je eigen persoonlijkheid beter te leert kennen. Dat inzicht zal je helpen om de juiste keuzes te maken voor je leven, familie en loopbaan.

Verschillende vakspecialisten belichten onderwerpen waarmee iedere (toekomstige) ondernemer rekening moet houden: broers en zussen die niet willen overnemen, maar wel vinden dat ze zeggenschap en beslissingsrecht hebben. Jouw visie die niet overeenstemt met die van je vader. Thuis overnemen of toch ergens anders beginnen? Waar sta ik binnen 10 jaar met mijn bedrijf? Verbreden of niet? Je vader die je te weinig verantwoordelijkheid en vertrouwen geeft, en nog veel meer.

Een professionele test leert je hoe jij communiceert en samenwerkt en wat je valkuilen daarin zijn. De deelnemers leren over de verschillende communicatiestijlen en persoonlijkheden, en hoe daar mee om te gaan bij een bedrijfs-overname. Door de verschillende partijen met vaak een familiale band, is dit een

essentieel onderdeel van de Spiegelreis. Communicatie is een belangrijke pijler om een familiebedrijf succesvol te laten zijn.

Naast communicatie, persoonlijkheden en toekomstplannen focussen we ons ook op de eigenheid van een agrarisch familiebedrijf.

De Spiegelreis scherpt ook je financiële inzicht van een bedrijfsovername aan en laat hierover je toekomststrategie vorm krijgen. Door interactieve workshops ontstaat er veel uitwisseling tussen de deelnemers, wat een grote bron van informatie is.

Als dat nog niet genoeg is om een fijne sfeer te scheppen, zorgt de overnachting ter plaatse voor een optimale sfeer.

Junior Class

In de Junior Class wordt er gefocust op de belangrijkste competenties die nodig zijn voor het agrarisch ondernemerschap. Succesvol boeren vergt immers veel vaardigheden. Het volstaat niet meer om enkel hard te werken. Jonge (toekomstige) landbouwers weten vaak niet waar hun valkuilen en krachten liggen, en of ze het wel aankunnen. De Junior Class geeft jongeren daarom inzicht in hun sterke en minder sterke competenties, zodat ze weten waar ze aan toe zijn en waar ze zich nog moeten bijschaven of voor moeten laten bij-

staan. Via een test worden de eigen talenten verduidelijkt.

Tijdens deze korte lessenreeks worden ook enkele essentiële competenties grondig toegelicht. Onder meer financieel inzicht, marketing, onderhandelings-technieken en arbeidsorganisatie worden onder de loep genomen. Verschillende vakspecialisten uit België en Nederland verzorgen deze interactieve sessies.

Andere opleidingen van het Kenniscentrum Bedrijfsopvolging

De Spiegelreis en Junior Class zijn een onderdeel van het opleidingstraject 'Bedrijfsovername' dat het Kenniscentrum Bedrijfsopvolging heeft uitgestippeld. Naast de kernvragen "Wat wil ik?", "Hoe wil ik het?" (Spiegelreis) en "Wat kan ik?" (Junior Class) zijn er nog opleidingen die nodig zijn om goed voorbereid over te nemen.

Oriëntatiecursus 50+

Het kenniscentrum organiseert de Oriëntatiecursus 50+ waarin overlaters ontdekken met welke aspecten ze rekening moeten houden voor, tijdens en na het opvolgingsproces. Ze worden ook voorbereid op het verleggen van de eigen koers.

Familie-academie

De Familie-academie brengt alle betrokkenen (familieleden en partners) samen om te communiceren over de bedrijfs-overdracht.

Telescoopdagen

Ten slotte zijn er de Telescoopdagen, een opleiding voor overnemer en overlater waarin enkele workshops de zakelijke aspecten van een bedrijfsovername verduidelijken en waar je ook persoonlijk advies kan krijgen.

 www.kenniscentrumbedrijfsopvolging.be

© GK

Ons aanbod

Spiegelreis

10 en 11 september
Mechelen

www.groenekring.be/spiegelreis

Junior Class

December/januari
Antwerpen

www.groenekring.be/juniorclass

Familie-academie

December
Aalter

www.kenniscentrum-bedrijfsopvolging.be

Telescoopdagen

Januari
Brugge en Antwerpen

www.kenniscentrum-bedrijfsopvolging.be

Brochures 'De Wissel'

1 Overdragen en opvolgen in land- en tuinbouw

Het basisdocument voor elke (potentiële) overdrager en (potentiële) opvolger. Er wordt een duidelijk overzicht van het overdrachtsproces geschetst, met de vijf stappen die men dient te doorlopen en alle aspecten die hierbij komen kijken.

2 Partners in land- en tuinbouw

Behandelt de rol van de partner van de agrarisch ondernemer op het bedrijf. Bij bedrijfsoverdracht moet je je namelijk ook de vraag stellen of en in welke mate de partner betrokken wordt bij het bedrijf en welke zakelijke maatregelen er kunnen genomen worden.

3 Broers en zussen in land- en tuinbouw

Nieuwe brochure die focust op de rol van broers of zussen die niet overnemen. Voor hen kan dit een handige leidraad zijn om met bedrijfsovername om te gaan.

De Spiegelreis in West-Vlaanderen

Carl Coppens en Bjorn Verstraete, twee jonge ondernemers, namen beiden deel aan de Spiegelreis in West-Vlaanderen (december 2015). Samen met dertien andere deelnemers volgden zij deze meerdaagse cursus. We vroegen hen naar hun bevindingen.

Carl en Bjorn, waarom hebben jullie deelgenomen aan de Spiegelreis?

Carl: "In januari neem ik over. Deze cursus kwam dus net op tijd voor mij."

Bjorn: "Ik heb nog geen concrete overnameplannen, maar ik wil wel het ouderlijk bedrijf zo snel mogelijk overnemen. Thuis spreken we er bijna dagelijks over. Dat moet ook, als je er niet over spreekt, weten ze niet wat je wilt."

Wat heb je bijgeleerd?

Carl: "De Spiegelreis focust op je persoonlijkheid en talenten, en wat dat betekent voor je ondernemerschap, je strategie en het omgaan met anderen. Dat was leerrijk omdat het belangrijk is. Vaak wordt hier te weinig aandacht aan geschonken. Jammer, want het is niet alleen nuttig voor op je bedrijf, maar ook in het dagelijkse leven."

Bjorn: "Het is belangrijk te weten waar je je energie uit haalt, zodat dit je kan blijven motiveren. Dat is nodig om het te kunnen volhouden. Ik kan nu ook beter

mensen plaatsen. Ik snap dat er verschillende karakters zijn, en wat dat betekent in hun spreken en handelen. Is iemand een trekker, een creatieveling of eerder een strateeg? Als je dat kan detecteren, helpt het je om met hen om te gaan. Ook het stappenplan richting overname vond ik interessant."

Hoe heb je de Spiegelreis ervaren?

Carl: "Het is nuttig om elkaars verhaal te horen zodat je linken kan leggen naar je eigen situatie. Tijdens de Spiegelreis spreek je enkel mensen die in dezelfde situatie zitten. Zo steek je enorm veel op. De groep plakte ook heel goed. Omdat bijna niemand elkaar op voorhand kent, vormen er zich geen klikjes."

Bjorn: "Beter als verwacht. Ook deels door de groep, die zat goed in elkaar. Op Agribex heb ik enkele cursisten teruggezien, en dan begin je opnieuw over die onderwerpen te praten. Ik ga sowieso meedoen aan de opvolger van de Spiegelreis: de Junior Class."

Tractorrijbewijs G

Veilig op de weg na een opleiding rijbewijs G

Tijdens de intensieve opleiding leer je de noodzakelijk controles van het voertuig, de manoeuvres op het privéterrein en een vlotte maar defensieve rijtechniek op de openbare weg.

Vanaf de dag dat je 16 jaar wordt en geslaagd bent voor het theoretisch examen, kan je starten met de praktijkopleiding.

Theoretisch examen

Zodra je 15 jaar en 9 maanden bent, kan je in Vlaanderen het theoretisch rijexamen afleggen. Indien je slaagt, ontvang je een attest dat je toelaat om deel te nemen aan het praktische examen. Dit attest is 3 jaar geldig. Vanaf de dag dat je 16 wordt en geslaagd bent voor theorie, kan je starten met de praktijkopleiding.

Praktijkopleiding: 2 opties**8 uur individuele praktijkopleiding**

In de eerste optie werken we steeds met blokken van 2 uur, en steeds individueel. Door voldoende tijd te nemen, leer je alle moeilijke verkeerssituaties in de buurt van het examen centrum kennen.

4 uur gezamenlijke opleiding en 4 uur individuele praktijkopleiding

Tijdens de gezamenlijke opleiding wordt er voornamelijk ingegaan op manoeuvres. In groepjes van vier à zes kandidaten krijgt iedereen de kans om te oefenen. Tijdens het individuele deel van deze optie, ga je na het oefenen van de manoeuvres op de openbare weg.

Praktijkexamen

Voor de kandidaten die een opleiding genoten, zorgt Groene Kring samen met het NCBL vzw voor de afspraken bij het examen centrum voor het praktijkexamen. Het eerste gedeelte van dit examen wordt afgelegd op een afgesloten privéterrein, en bestaat uit technische

kennis van het voertuig en manoeuvres. Wie slaagt, mag het tweede deel afwerken op de openbare weg.

Wat nog**Theoriehandboek en examen**

- Het theoriehandboek voor rijbewijs G kan je aanvragen op www.groenekring.be/rijbewijsg. Groene Kringleden betalen 19 euro, niet-leden 23 euro.
- De kostprijs voor het theoretisch examen bedraagt 15 euro, en kan in elk examen centrum in Vlaanderen afgelegd worden.
- Voor het examen maken de kandidaten zelf een afspraak bij een examen centrum in hun buurt.

Kostprijs praktijkopleiding

- 8 uur individuele lessen en 1 praktijkexamenbegeleiding: 730 euro.
- Het examen zelf: 65 euro.
- 4 uur gezamenlijke opleiding, 4 uur individuele opleiding en 1 praktijkexamenbegeleiding: 510 euro.
- Het examen zelf: 65 euro (uitgezonderd in Eeklo: 45 euro).
- Extra praktijklessen: 95 euro per uur (minimum in blokken van 2 uur: 190 euro).
- Examenbegeleiding herexamen: 95 euro per herexamen.
- Herexamen zelf: 65 euro.

Praktijklocaties

Er zijn twee tractors die zich verplaatsen over Vlaanderen. Afhankelijk van waar de tractor zich bevindt op het moment dat jij cursus wil volgen, kan je je inschrijven voor een bepaalde locatie.

i NCBL vzw
T 016 28 61 14
ncbl@boerenbond.be
www.groenekring.be/rijbewijsg

Groene Kring organiseert rijbewijs G in samenwerking met het NCBL vzw.